

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS ŠEŠKINĖS PRADINĖJE MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šeškinės pradinėje mokykloje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Šeškinės pradinėje mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **smurto ir patyčių prevencija** – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **smurto ir patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ar patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už Mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja trys atsakingi asmenys. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis ir patvirtina Mokyklos tvarkos apraše, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris smurtauja ir/ar tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ir/ar smurtą;

11.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

12.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

12.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. užpildo pranešimo apie patyčias formą;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

13.3. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Mokyklos tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

15. Mokyklos vaiko gerovės komisija (ar smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimo koordinatoriai) įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

15.3. atlieka kitus mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

16. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamą smurtą ir/ar patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos tvarkos apraše.

19. Kitiems smurto ir/ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

20. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Mokyklos, vykdančios ilgalaikes tikslines patyčių prevencijos programas („Antras žingsnis“, „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“) ir turinčios sukurtą bei veikiančią patyčių prevencijos ir intervencijos mokykloje tvarką, gali ir toliau ja remtis, jeigu joje numatyti veiksmai bei nuostatos neprieštarauja šiam tvarkos aprašui ir jeigu pritaria mokyklos steigėjas.

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.